

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ความอุดมสมบูรณ์และความมั่งคั่งของอินเดียเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของต่างชาติมานับตั้งแต่อดีต อังกฤษก็เป็นชาติหนึ่งที่หลงใหลในความอุดมสมบูรณ์และความมั่งคั่งของอินเดีย จุดมุ่งหมายหลักของชาวยุโรปที่เดินทางมายังอินเดีย คือ การค้า แต่หลังจากที่เวลาผ่านไปพ่อค้าเหล่านี้โดยเฉพาะพ่อค้าอังกฤษเปลี่ยนบทบาทจากพ่อค้าเป็นผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างอินเดียกับชาวยุโรปมีมาตั้งแต่อดีต ในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 7* ชาวอาหรับมุสลิมได้ขยายอำนาจจนเป็นมหาอำนาจในตะวันออกกลาง เปอร์เซีย เอเชียกลาง และเป็นมหาอำนาจทางทะเลที่ควบคุมการค้าบริเวณมหาสมุทรอินเดีย และทะเลแดง ดังนั้นเส้นทางการค้าระหว่างอินเดียกับตะวันตกทั้งทางทะเลและทางบกตกอยู่ภายใต้การควบคุมของมุสลิม ซึ่งส่งผลให้มุสลิมเป็นผู้ผูกขาดและควบคุมการค้า โดยเป็นศูนย์กลางในการขายสินค้าจากตะวันออก การที่เส้นทางการค้าตกอยู่ในความควบคุมของมุสลิมนั้นทำให้พ่อค้ายุโรปเริ่มคิดหาเส้นทางใหม่ไปสู่อินเดีย ชาวยุโรปประสบความสำเร็จในการหาเส้นทางการเดินเรือเส้นทางใหม่ไปสู่ตะวันออก โดยในปี ค.ศ. 1497 วาสโก ดา กามา (Vasco da Gama) นำกองเรือโปรตุเกสเดินเรืออ้อมแหลมกู๊ดโฮป (Cape of Good Hope) ไปยังอินเดียได้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของชาวยุโรปที่เข้ามาค้าขายกับอินเดียโดยตรง โปรตุเกสเป็นชาติยุโรปชาติแรกที่เข้ามาค้าในอินเดียและสามารถควบคุมการค้าบริเวณนี้ได้ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 อำนาจของโปรตุเกสอ่อนแอลงและถูกแทนที่โดยชาติยุโรปอื่น ๆ

* ในรัชสมัยเคาะลีฟะฮ์สามคนแรกของรัฐอิสลาม คือ อับบักกร อุมัยร และอูษมาน ประมาณปี ค.ศ. 632-656

อำนาจของอาณาจักรอิสลามขยายไปจนครอบคลุมดินแดนในตะวันออกกลาง เปอร์เซีย และดินแดนบางส่วนในแอฟริกาเหนือ อาณาจักรอิสลามกลายเป็นมหาอำนาจที่สำคัญในดินแดนแถบนี้

คือ ดัชท์ อังกฤษ และฝรั่งเศสที่เข้ามา แต่ความสนใจของดัชท์อยู่ที่หมู่เกาะอินเดียตะวันออก ในขณะที่อังกฤษภายใต้บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษซึ่งได้รับสัมปทานบัตรจากสมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ 1 (Elizabeth I) ให้ความสนใจและมุ่งมั่นที่จะทำการค้าจนมีอิทธิพลทางการค้าในอินเดีย นอกจากนี้อังกฤษยังได้รับสิทธิให้ทำการค้าในอินเดียจากจักรพรรดิจาฮานจิรแห่งอาณาจักรโมกุล (Jahangir of Mughal) อังกฤษได้สร้างสถานีการค้าขึ้นในอินเดีย ต่อมาสถานีการค้าของอังกฤษที่สำคัญ 3 แห่งคือ มัทราส (Madras) บอมเบย์ (Bombay) และกัลกัตตา (Calcutta) กลายเป็นฐานอำนาจของอังกฤษในการขยายอิทธิพลสู่ส่วนอื่นของอินเดียต่อไป ในขณะที่อังกฤษกำลังขยายอิทธิพลในอินเดียอยู่นั้นฝรั่งเศสได้เริ่มเข้ามาดำเนินการค้าในอินเดียด้วย การเข้ามาของฝรั่งเศสสร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษ และนำไปสู่ความขัดแย้งจนเกิดสงครามระหว่างชาติทั้งสอง ความขัดแย้งนี้จบลงด้วยชัยชนะของอังกฤษ ดังนั้นอิทธิพลของฝรั่งเศสในอินเดียจึงถูกทำลายลง

ในขณะเดียวกันสถานการณ์ทางการเมืองในอินเดียภายหลังจากการสิ้นพระชนม์ของจักรพรรดิออรังเซป (Aurangzeb) เริ่มเลวร้ายลง อาณาจักรโมกุลเข้าสู่ยุคแห่งความเสื่อมโทรมจากอาณาจักรที่มีอาณาเขตครอบคลุมดินแดนเกือบทั่วประเทศอินเดีย เริ่มแตกออกเป็นรัฐเล็กรัฐน้อย ผู้ปกครองมณฑลต่าง ๆ ของอาณาจักรโมกุลใช้โอกาสที่อำนาจของรัฐบาลกลางกำลังอ่อนแอลงนี้ประกาศตัวเป็นอิสระ หรือไม่ก็ยอมรับอำนาจของจักรพรรดิโมกุลเพียงในนามโดยมีอิสระในการปกครอง ได้แก่นิซามแห่งไฮเดอราบาด (Nizam of Hyderabad) นะวาบแห่งอูฐ¹ (Nawab of Oudh) และนะวาบแห่งเบงกอล (Nawab of Bengal) นอกจากนี้อำนาจโมกุลยังถูกกัดกร่อนโดยการขยายอำนาจของมาราธาซึ่งมีอำนาจเข้มแข็งขึ้นจนสามารถขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างไกล

ในช่วงตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 18 อังกฤษได้สร้างเสริมป้อมปราการวิลเลียมที่เมืองกัลกัตตาในแคว้นเบงกอล ซึ่งในขณะนั้นเบงกอลเป็นรัฐกึ่งอิสระภายใต้ นะวาบโดยยังคงยอมรับอำนาจของจักรพรรดิโมกุลเพียงในนาม ความขัดแย้งระหว่างนะวาบแห่งเบงกอลกับอังกฤษเกิดขึ้นภายหลังจากการขึ้นครองราชย์ของนะวาบซีราจ อุดเดาะห์ (Siraj-ud-

¹ “นะวาบ” ในภาษาอินเดียจะออกเสียงเป็น “นะวาบ”

dawlah) ซึ่งไม่พอใจและสงสัยต่อพฤติกรรมของอังกฤษ พระองค์ตัดสินใจขับไล่อังกฤษออกจากเบงกอลโดยยึดป้อมปราการวิลเลียมที่เมืองกัลกัตตา (Fort William of Calcutta) แต่หลังจากนั้นไม่นานกองทัพอังกฤษภายใต้การนำของโรเบิร์ต ไคลฟ์ (Robert Clive) สามารถกอบกู้สถานการณ์ของอังกฤษในเบงกอลได้ สงครามระหว่างอังกฤษกับนะวาบเกิดขึ้นที่สมรภูมิลาสซี (Plassey) เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน ปีค.ศ. 1757 ซึ่งผลปรากฏว่ากองกำลังอังกฤษชนะสงครามที่ลาสซีนับว่ามีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในอินเดียอย่างมากเพราะเป็นการปูพื้นฐานต่อการสร้างอำนาจของอังกฤษในอินเดีย ในปี ค.ศ. 1765 สถานภาพของอังกฤษในเบงกอลเข้มแข็งและมีความชอบธรรมมากขึ้นโดยได้รับดิวานี² จากจักรพรรดิชาห์ อาลัม ที่ 2 (Shah Alam II) แห่งอาณาจักรโมกุลตามสนธิสัญญาอัลลาฮาบาด ในปีเดียวกันนี้อังกฤษยังได้แสดงบทบาทเป็นผู้คุ้มครองอาณาเขตของนะวาบแห่งคาร์นาติก และในปี ค.ศ. 1766 อังกฤษยังได้รับดินแดนขนาดใหญ่จากนิซามแห่งไฮเดอราบาด เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือทางการทหารของอังกฤษต่อผู้กับมาราธา วิธีการที่อังกฤษนำมาใช้โดยการเป็นผู้คุ้มครองผู้ปกครองพื้นเมืองนั้นทำให้ประชาชนทั่วไปไม่รู้ลึกถึงการถูกรุกรานโดยต่างชาติและเป็นการเตรียมความพร้อมของอังกฤษก่อนที่จะขยายอำนาจและยึดอำนาจการปกครองโดยเด็ดขาด

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 กลุ่มอำนาจที่สำคัญได้เกิดขึ้นแทนที่อาณาจักรโมกุลในอินเดีย ได้แก่ มาราธา (Maratha) และไฮดาร์ อาลีแห่งไมซอร์ (Haider Ali of Mysore) นอกจากอำนาจของกลุ่มพื้นเมืองแล้วอังกฤษยังเป็นกลุ่มอำนาจต่างชาติที่เข้าแย่งชิงความเป็นใหญ่ทางการเมืองในอินเดีย การชิงอำนาจกันระหว่างอินเดียกลุ่มต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการขับเคี่ยวกันเพื่อสร้างจักรวรรดิใหม่ในอินเดีย หรือกล่าวได้ว่าเป็นการต่อสู้ชิงอำนาจกันระหว่างมุสลิมกับฮินดู

ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจพื้นเมืองในอินเดียเป็นอุปสรรคในการรวมตัวกันต่อสู้กับอังกฤษ หลังจากปี ค.ศ. 1766 อำนาจของอังกฤษเริ่มขยายออกไปอย่างกว้างไกล อังกฤษได้ทำการทำลายอำนาจของผู้ที่ขัดขวางและเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของ

² ดิวานี (Diwani) หมายถึง สิทธิในการเก็บภาษีและรายได้

อังกฤษในอินเดีย ในช่วงนี้ไฮดาร์ อาลีแห่งไมซอร์ตระหนักถึงภัยคุกคามจากอังกฤษ เขาพยายามขัดขวางและทำการต่อสู้กับอังกฤษ แต่ก็ต้องประสบกับความปราชัย หลังจากตีปราบไมซอร์ได้แล้วอังกฤษก็ได้ยึดครองดินแดนของนวะบแห่งอาร์คอต (Nawab of Arcot) ซึ่งทำให้อินเดียทางตอนใต้ตกเป็นของอังกฤษ เมื่ออำนาจของอังกฤษในตอนใต้มั่นคงแล้ว อังกฤษก็เริ่มขยายอาณาเขตจากเบงกอลไปทางตะวันตกจนถึงเดลี อังกฤษได้กลายเป็นผู้คุ้มครองแคว้นอูฐและได้รับดินแดนบริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำคงคา (Ganges) และยมนา (Yumna) เป็นกรรมสิทธิ์

หลังจากที่อำนาจของอังกฤษในตอนใต้และตะวันออกเฉียงเหนือมั่นคงแล้วอังกฤษก็หันมาสนใจกับพวกมาราธา สงครามระหว่างอังกฤษกับมาราธาจบลงด้วยความพ่ายแพ้ของมาราธาซึ่งครั้งหนึ่งเคยได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นผู้สืบทอดอำนาจในอินเดียต่อจากอาณาจักรโมกุล

หลังจากปี ค.ศ. 1818 เป็นต้นมาไม่มีกลุ่มอำนาจใดในอินเดียที่สามารถท้าทายอำนาจของอังกฤษได้แม้แต่กลุ่มเดียว กลุ่มอำนาจที่เหลืออยู่นี้บางกลุ่มอยู่ในอินเดีย เช่น พวกสิกข์ แต่บางกลุ่มอยู่นอกอาณาเขตอินเดีย (ปัจจุบัน) ได้แก่ พม่า (Burmese) อัฟกัน (Afghan) กูรข่า (Gurkhas) หลังจากปี ค.ศ. 1818 ยกเว้นปี ค.ศ. 1857-1858 สงครามที่เกิดขึ้นเป็นการขยายอำนาจและสร้างความมั่นคงให้กับอังกฤษมากกว่าการต่อสู้เพื่อเอกราช โดยเฉพาะในสมัยลอร์ด ดัลฮูซี (Lord Dalhousie) อังกฤษสามารถผนวกดินแดนอื่น ๆ ที่ยังหลงเหลืออยู่โดยการทำสงครามโดยตรงและวิธีการโดยทางอ้อม คือ การใช้นโยบายและหลักการที่เรียกว่า “Principle of Lapse” ซึ่งหมายถึง “หลักการของการสิ้นสุด” โดยที่บริษัทอังกฤษจะทำการยึดครองรัฐที่มีการปกครองล้มเหลว และรัฐที่ไม่สามารถชำระหนี้สินของอังกฤษได้ การกระทำของอังกฤษนี้สร้างความไม่พอใจแก่ผู้ปกครองอินเดียอย่างมาก แม้แต่ประชาชนทั่วไปก็ไม่พอใจเพราะความผูกพันที่พวกเขามีต่อผู้ปกครองที่ถูกรีดรอนอำนาจ และเป็นความผูกพันที่พวกเขาชอบอยู่ภายใต้ความเผด็จการแบบเก่ามากกว่ายอมอยู่ภายใต้ผู้ปกครองคนใหม่ ความไม่เท่าเทียมและความไม่พอใจได้นำไปสู่การต่อสู้เพื่ออิสรภาพซึ่งนำโดยจักรพรรดิซาร์ อาลัมที่ 2 แห่งอาณาจักรโมกุล หรือเป็นที่รู้จักกันคือ “กบฏซีปอย” ในปี ค.ศ. 1857 แต่การต่อสู้ครั้งนี้ชาวอินเดียประสบความพ่ายแพ้อย่างสิ้นเชิง ผลของสงครามครั้งนี้นำไปสู่การ

สิ้นสุดของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษและที่สำคัญที่สุดคือการสิ้นสุดลงของอำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม อินเดียตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลอังกฤษโดยตรง

จากพฤติกรรมของอังกฤษดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียและผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 และผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม ผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ภูมิหลังการเข้ามาของอังกฤษในอินเดีย
2. การขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1819
3. การขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1819-1857

1. ภูมิหลังการเข้ามาของอังกฤษในอินเดีย

- 1.1 การสำรวจเส้นทางเดินเรือของชาวยุโรปก่อนการเข้ามาของอังกฤษในอินเดีย

Lyall (1929 : 6) ได้กล่าวไว้ในหนังสือของท่านคือ *The Rise and Expansion of the British Dominion in India* ว่า “นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาการค้าระหว่างยุโรปกับดินแดนที่อุดมสมบูรณ์อย่างภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอินเดียในเอเชียใต้ และหมู่เกาะต่าง ๆ ในคาบสมุทรมาลายูเป็นสิ่งที่สร้างผลกำไรตอบแทนอย่างมหาศาลของการค้าที่เกิดขึ้นในโลก และที่สำคัญความมั่งคั่งและความอุดมสมบูรณ์ของดินแดนในภูมิภาคนี้ กลายเป็นสิ่งที่นำไปสู่การต่อสู้และการแข่งขันกันทั้งทางทะเลและทางบกของชาติต่าง ๆ ที่ปรารถนาจะเข้ามาสร้างผลประโยชน์”

เค อาลี(1965 : 1) ได้กล่าวไว้ในหนังสือของท่านคือ *A New History of Indo-Pakistan* ว่า “ความมั่งคั่งของอินโด-ปากีสถานได้ดึงดูดความสนใจของชาวต่างชาติในอดีต ชาวยุโรปก็เป็น ชนชาติหนึ่งที่ถูกดึงดูด ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างตะวันตกกับดินแดนอนุทวีปมีมาตั้งแต่โบราณกาล โดยการติดต่อทั้งทางบกและทางทะเล แต่ในคริสต์

ศตวรรษที่ 7 ชาวอาหรับมีอำนาจขึ้นและได้ผูกขาดการค้ากับอินเดียและควบคุมเส้นทางการค้าระหว่างอินเดียกับยุโรปได้ และในคริสต์ศตวรรษที่ 15 อาณาจักรออตโตมาน (Ottomans) กลายเป็นชาติมหาอำนาจที่สำคัญ มีอำนาจครอบคลุมดินแดนในยุโรปตะวันออกและเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ และยังเป็นมหาอำนาจในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (Mediterranean) ยุโรปต้องสูญเสียเส้นทางการค้ากับตะวันออกในอดีตทั้ง 2 เส้นทาง คือ ผ่านทางคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) และ อียิปต์ (Egypt) พ่อค้าชาวยุโรปประสบปัญหาทางธุรกิจอย่างหนักเนื่องจากสูญเสียตลาดตะวันออก ดังนั้นพวกเขาจึงเริ่มคิดถึงการค้นพบเส้นทางใหม่ไปยังอินเดีย”

สุภรทา วรรณพิน (2532 : 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการค้นพบเส้นทางสายใหม่มายังอินเดียในหนังสือ **ประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ปัจจุบันในเอเชียใต้** ว่า “วาสโก ดา กามาเดินทางมาถึงเมืองกาลิกัต (Calicut) ในอินเดียเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ. 1498 โดยอ้อมแหลมกูดโฮป ซึ่งความสำเร็จนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์หลายประการ คือ ทำให้ทะเลและมหาสมุทรมีความสำคัญขึ้นมาในประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ของดินแดนแถบเอเชีย ประเทศที่มีอำนาจทางทะเลจะกลายเป็นประเทศที่มีอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจ สามารถยกเลิกการค้าแบบผูกขาดของพ่อค้าอิตาลีและอาหรับได้ และเส้นทางการเดินเรืออ้อมทวีปแอฟริกากลายเป็นเส้นทางที่ชาวยุโรปไม่เฉพาะชาวยุโรปผู้ค้นพบเท่านั้นได้ใช้ร่วมกัน”

Watson (1985 : 105) ได้กล่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ในอินเดียในช่วงที่โปรตุเกสเริ่มเข้ามาในหนังสือ **A Concise History of India** ว่า “โปรตุเกสได้เดินทางเข้าในอินเดียประมาณ 30 ปี ก่อนการตั้งราชวงศ์โมกุล ซึ่งสถานการณ์ทางการเมืองในอินเดียในขณะนั้นแตกออกเป็นรัฐต่าง ๆ ซึ่งขาดความเป็นเอกภาพ ทางตอนเหนือของอินเดียแบ่งออกเป็นรัฐต่าง ๆ สุลต่านแห่งกัจราต (Sultan of Gujarat) สหพันธรัฐราชปุต (Rajput) ซึ่งนำโดยเมวาร (Mewar) สุลต่านแห่งเบงกอล (Sultan of Bengal) และรัฐเดลีซึ่งถูกสถาปนาอำนาจขึ้นใหม่โดยอิบรอฮีม ลอดี (Ibrahim Lodi) ทางตอนใต้ของอินเดียอยู่ภายใต้อำนาจของราชินีแห่งอาณาจักรวิชัยนคร (Vijayanagar) ส่วนดินแดนที่อยู่ระหว่างทางเหนือกับทางใต้หรือดินแดนที่เรียกว่า เดคคัน (Deccan) อยู่ภายใต้อำนาจของอาณาจักรบะห์มานี ซึ่งต่อมาแตก

ออกเป็น 5 รัฐ คือ บิจาปูร์ (Bijapur) อะห์หมัดนาการ์ (Ahmadnagar) โกลคอนดา (Golconda) บิดาร์ (Bidar) และเบร์ร์ (Berar)”

Hunter (1994:103) กล่าวในหนังสือของท่านคือ **History of British India** ว่า “เมื่อวาสโก ดา กามาโน่เรือมาถึงอินเดียในปี ค.ศ. 1498 นั้นกลุ่มอำนาจเก่าทั้งในทางเหนือและทางใต้กำลังผ่านไป (กำลังล่มสลาย) ในขณะที่กลุ่มอำนาจใหม่ยังไม่เกิดขึ้น”

1.2 การเข้ามาของอังกฤษ

Wild (2000 : 14) ได้กล่าวเกี่ยวกับการเข้ามาของอังกฤษในอินเดียในหนังสือของท่านคือ **The East India Company : Trade and Conquest from 1600** ว่า “ความสำเร็จในการแล่นเรือรอบโลกของเซอร์ ฟรานซิส เดรก (Sir Francis Drake) ชัยชนะของอังกฤษต่อกองทัพเรืออาร์มาดาของ สเปน รายงานของความมั่งคั่งของอินเดียจากนักเดินทางอังกฤษ เช่น แรฟ ฟินช์ (Ralph Fitch) และการยึดเรือโปรตุเกสที่บรรทุกเพชรพลอย เครื่องเทศ ผ้าไหม และสิ่งของอื่นจากเอเชียตะวันออก ในปี ค.ศ. 1592 ที่ดาร์เมาท์ (Darmouth) ได้สร้าง ความปรารถนาที่จะค้าขายกับดินแดนตะวันออกขึ้นในจิตใจของพ่อค้าชาวอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1600 พ่อค้าอังกฤษในลอนดอนจำนวน 25 คนได้รวมทุนกันเพื่อก่อตั้งบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษขึ้น และเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1600 พระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ 1 ได้ลงนามในสัมปทานบัตร ซึ่งส่งผลให้เกิด “The Governor and Company of Merchant of London Trading into the East India” ต่อมาเป็นที่รู้จักกันในนามว่า “บริษัทอีสต์อินเดีย (The East India Company)” หรือ บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ”

ประภัสสร บุญญประเสริฐ (2531 : 332) ได้กล่าวในหนังสือ **ประวัติศาสตร์เอเชียใต้** ของท่านว่า “ในปี ค.ศ. 1615 เซอร์ โทมัส โร (Sir Thomas Roe) ราชทูตของพระเจ้าเจมส์ที่ 1 (James I) และของบริษัทยินดีตะวันออกของอังกฤษ ได้เข้าเฝ้าจักรพรรดิจาฮานกีร์ และได้รับอนุญาตให้เปิดสถานีการค้าขึ้นที่เมืองอักกรา (Agra) อะห์หมัดดาบาด (Ahmadabad) และโบรช (Broach) หลังจากนั้นบริษัทยินดีตะวันออกของอังกฤษก็ได้เปิดสถานีการค้าขึ้นตามเมืองต่าง ๆ อีกหลายเมือง เช่น มาสุลีปาทัม (Masulipatam) และมัทราสบนชายฝั่งโคโรมันเดล (Coromandel) สุรัตและบอมเบย์บนฝั่งตะวันตก ในช่วงแรกนี้

นโยบายของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษคือทำการค้าโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง แต่ในช่วงสุดท้ายของคริสต์ศตวรรษที่ 17 นโยบายนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเปลี่ยนจากบริษัทที่ดำเนินการค้าอย่างสันติไปเป็นอำนาจที่จะสร้างสถานภาพของตัวเองขึ้นตามความวุ่นวายทางการเมืองในอินเดีย เจอร์ราร์ด อังเกีย (Gerald Aungier) ผู้อำนวยการสถานีการค้าที่สุรัตและข้าหลวงแห่งบอมเบย์ได้เขียนไปยังสภาผู้อำนวยการ (Court of Director) ที่มีทราสว่า “ถึงเวลาแล้วที่จะต้องจับดาบเข้าดำเนินการค้าของท่าน” หลังจากนั้นไม่กี่ปีผู้อำนวยการได้ลงมติเห็นชอบกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายของบริษัทครั้งนั้น และได้มีจดหมายไปถึงหัวหน้าที่มีทราสว่าให้สถาปนาอำนาจการเมืองและการทหาร และให้หารายได้จำนวนมหาศาลเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิ่งสองประการดังกล่าว ซึ่งเป็นฐานสำคัญเพื่อคุ้มครองอาณาจักรอังกฤษในอินเดียในเวลาต่อไปข้างหน้า การนำนโยบายใหม่นี้มาใช้ทำให้บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษเกิดการกระทบกระทั่งกับอาณาจักรโมกุล แต่บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษประเมินความสามารถและศักยภาพของกองทัพโมกุลผิดไป เมื่อจักรพรรดิออรังเซปสั่งให้กองทัพของพระองค์ยึดสถานีการค้าของบริษัทที่สุรัต และขับไล่พนักงานของบริษัทออกไปจากดินแดนของพระองค์ บริษัทพบว่าไม่มีทางที่จะประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับอาณาจักรโมกุลในขณะนั้น พวกเขาจึงขอพระราชทานอภัยโทษต่อจักรพรรดิออรังเซปซึ่งก็ได้รับการอภัยโทษ”

Majumdar (1963 : 641) กล่าวเกี่ยวกับการขยายตัวทางการค้าของบริษัทอังกฤษในหนังสือ *An Advance History of India* ว่า “การขยายตัวทางการค้าและอิทธิพลของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษในอินเดียในช่วง 40 ปีแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 18 นั้น ยังดูเจียมเจียมและค่อยเป็นค่อยไปอยู่ เหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษในระหว่างนี้ คือ การส่งคณะทูตของบริษัทไปยังราชสำนักโมกุลในปี ค.ศ. 1715 เพื่อขออภิสิทธิ์ทางการค้า”

1.3 ความวุ่นวายและความแตกแยกทางการเมืองในอินเดีย

Mukherjee (1958 : 246) กล่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอินเดียในช่วงตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 หลังจากการสิ้นพระชนม์ของจักรพรรดิออรังเซปในหนังสือ *The Rise and Fall of the East India Company : A Sociological Appraisal* ว่า “การสิ้นพระชนม์ของจักรพรรดิออรังเซปในปี ค.ศ. 1707 ทำให้ความรุ่งเรืองและความยิ่งใหญ่ของโมกุลเริ่มตก

ต่ำลง อาณาจักรแตกออกเป็นรัฐต่าง ๆ เกิดสงครามกลางเมืองขึ้น กลุ่มใดที่มีอำนาจจะกลายเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด เกิดความวุ่นวายไปทั่วอินเดีย”

James (1997 : 9) ได้กล่าวในหนังสือของท่านคือ *Raj: The Making and Unmaking of British India* ว่า “ในช่วงตอนกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 18 ผู้สืบทอดอำนาจต่อจากจักรพรรดิโมกุลได้เปลี่ยนแปลงแผนทางการเมืองของอินเดีย กลุ่มอำนาจใหม่ได้เกิดขึ้น ได้แก่ รัฐไมซอร์ ไฮเดอราบาด เบงกอล คุช และสมาพันธรัฐมาราธา นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอำนาจอื่นที่เกิดขึ้นได้แก่ โรฮิลลา (Rohilla) ลิกข์แห่งปัญจาบ (Sikh of Panjab) และราชปุตแห่งราชสถาน (Rajput of Rajasthan) ผู้ปกครองเหล่านี้ประพัตินเป็นผู้ปกครองอิสระ และแสดงตัวว่าเป็นผู้สืบทอดต่อจากจักรพรรดิโมกุลที่ถูกต้อง”

Key (2000 : 363) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ *India A History* ว่า “แม้ว่าผู้ปกครองเหล่านี้จะมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง แต่พวกเขาก็ยังคงปกครองโดยผ่านระบบที่ได้รับมาจากโมกุล การควบคุมะฮวันศุกรียังคงกล่าวนามของจักรพรรดิโมกุล เหยียดยังคงสลักชื่อของจักรพรรดิ พระองค์เป็นผู้มีความชอบธรรมในการให้อำนาจปกครอง โดยความจริงแล้วสถานะภาพของจักรพรรดิโมกุลเปลี่ยนรูปไปเป็นกษัตริย์แห่งบรรดากษัตริย์ หรือ จอมราชันย์”

Moorhouse (2000 : 37) ได้กล่าวในหนังสือ *India Britanica : A vivid Introduction to the History of British India* ว่า “ที่สำคัญบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษยังคงยอมรับสิทธิและอำนาจของจักรพรรดิโมกุลจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19”

1.4 การวางรากฐานอำนาจของอังกฤษในอินเดีย

เค อาลี (1965 : 26) กล่าวในหนังสือ *A New History of Indo-Pakistan* ว่า “ในปี ค.ศ. 1756 สิราจ-อูด-เดาะห์ ได้ขึ้นเป็นนระวอบต่อจากอาลีวาร์ดี คาน สิราจ-อูด-เดาะห์รู้สึกสงสัยและไม่พอใจต่อพฤติกรรมของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ เนื่องจากการที่บริษัทได้สร้างป้อมปราการขึ้นในเบงกอลโดยไม่ได้รับอนุญาต และการที่อังกฤษให้ความช่วยเหลือต่อศัตรูทางการเมืองของพระองค์ สิราจ-อูด-เดาะห์ได้ส่งกองทัพเข้ายึดสถานีการค้าของบริษัทที่แคสซิมบาซาร์ (Cassimbazar) และกัลกัตตา หลังจากที่กัลกัตตาถูกยึด ชาวอังกฤษจำนวน 146 คนถูกจับเป็นเชลยและถูกขังในห้องเล็ก ๆ ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเป็น

จำนวนถึง 123 คน เนื่องจากอากาศไม่พอหายใจ เหตุการณ์ในครั้งนั้นถูกเรียกว่า “หลุมมรณะแห่งกัลกัตตา” (The Black Hole of Calcutta) แต่ในเรื่องนี้ศาสตราจารย์เค อาลีได้โต้แย้งถึงรายละเอียดว่ารายละเอียดของเหตุการณ์ในครั้งไม่เป็นที่ยอมรับของนักประวัติศาสตร์สมัยใหม่ เมื่อข่าวการพ่ายแพ้ครั้งนี้ทราบไปถึงที่มัทราส ทางบริษัทได้ส่งกองกำลังภายใต้โรเบิร์ต ไคลฟ์ พร้อมกับกองทัพเรือภายใต้การนำของนายพลวัตสัน (Admiral Watson) มากอบกู้สถานการณ์ในเบงกอล ความตึงเครียดระหว่างระบอบแห่งเบงกอลกับบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษส่งผลให้เกิดสงครามขึ้นในปี ค.ศ. 1757 หรือเป็นที่ทราบกัน คือ สมรภูมิลาสซี ในสงครามครั้งนั้นระบอบสิริจา-อูด-เดาะห์เป็นฝ่ายปราชัย ซึ่งสาเหตุมาจากการทรยศของมिर จาฟาร์ (Mir Jafar) ที่ไคลฟ์ได้ตกลงไว้อย่างลับ ๆ ว่าจะแต่งตั้งให้เป็นระบอบแทนสมรภูมิพลาสซีเป็นสงครามที่มีความสำคัญสงครามหนึ่งในประวัติศาสตร์อินเดีย เพราะเป็นการปูพื้นฐานอำนาจอังกฤษในอินเดีย”

Lyall (1929 : 139) ได้กล่าวถึงผลกระทบจากชัยชนะของอังกฤษในหนังสือ *The Rise and Expansion of the British Dominion in India* ว่า “ชัยชนะของไคลฟ์ในครั้งนี้นำไปสู่การยึดครองเบงกอลด้วยกำลังทางทหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะภาพของอังกฤษในอินเดียอย่างมาก อังกฤษได้ที่มั่นอย่างมั่นคงในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำคงคา และบริเวณแม่น้ำคงคาตอนล่าง ดังนั้นศูนย์บัญชาการของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษจึงย้ายมายังกัลกัตตา ซึ่งเป็นการก้าวไปข้างหน้า เพราะเป็นครั้งแรกที่บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษได้ที่มั่นในแผ่นดินที่เป็นหัวใจของอินเดีย และเป็นการค้นพบเส้นทางไปสู่ความยิ่งใหญ่ในอินเดีย”

Wolpert (1982 : 185) ได้กล่าวในหนังสือ *A New History of India* ว่า “ในระหว่างปี ค.ศ. 1765-1767 ไคลฟ์ได้กลับมารับตำแหน่งข้าหลวงแห่งเบงกอลอีกเป็นครั้งที่สอง ในครั้งนี้ไคลฟ์ตระหนักดีว่าในที่สุดอำนาจของราชวงศ์โมกุลจะต้องตกอยู่ในมือของอังกฤษอย่างแน่นอน แต่ขณะนี้อังกฤษยังไม่พร้อมทั้งกำลังคนและกำลังทรัพย์ ไคลฟ์จึงเพียงแต่ต้องการให้บรรดาระบอบและเจ้าอินเดียทั้งหลายเป็นหุ่นเชิดของอังกฤษ เพื่อที่บริษัทจะได้กอบโกยความมั่งคั่งและขยายอำนาจได้ต่อไป จนกระทั่งอังกฤษพร้อมที่จะยึดอำนาจได้โดยเด็ดขาด ด้วยวิธีการอันแยบคายตามที่ดูเพล็กซ์ (Francois Dupleix) เคยใช้ได้ผลมาแล้วใน

โดยการให้ระวอบเป็นหุ่นเชิด อังกฤษยังทำให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่รู้สึกรู้ว่าอินเดียถูกรุกรานโดยชาวต่างชาติ และเป็นการเริ่มต้นเข้าสู่การต่อสู้ทางการเมืองอย่างเต็มรูปแบบ”

3.1 กลุ่มอำนาจที่สำคัญในอินเดียในคริสต์ศตวรรษที่ 18

ในขณะที่อาณาจักรโมกุลกำลังแตกสลายนั้น กลุ่มอำนาจใหม่ได้เกิดขึ้นมาแทนที่ สุภัทรทา วรณพิน (2532 : 73) ได้กล่าวเกี่ยวกับกลุ่มอำนาจที่สำคัญในหนังสือ **ประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ปัจจุบันในเอเชียใต้** ว่า “กลุ่มอำนาจใหม่ได้ปรากฏขึ้นในอินเดียตอนกลางและตอนใต้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ กลุ่มมาราธา ซึ่งเป็นกลุ่มฮินดูที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่ราบสูงเดคคาน มาราธาเป็นกลุ่มที่โดดเด่นขึ้นภายใต้การนำของศิวจี (Shivaji) ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 มาราธาเป็นกลุ่มอำนาจที่โดดเด่นที่สุดในอินเดีย และมีลู่ทางที่ดีที่สุดที่จะมีอำนาจครอบครองอินเดียต่อจากโมกุลกลุ่มสุดท้ายไฮดาร์ อาลี และสุลต่านทิปูแห่งไมซอร์ เป็นกลุ่มอำนาจพื้นเมืองที่สำคัญทางตอนใต้ของอินเดีย ไฮดาร์ อาลีเป็นคนเข้มแข็ง มองการณ์ไกล และมีอุดมคติเพื่อชาติ เขาเริ่มตระหนักถึงภัยจากการขยายอำนาจของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษจึงพยายามขัดขวาง ที่สำคัญเขาตระหนักถึงความสำคัญของแสนยานุภาพทางทะเล เขาจึงลงมือสร้างกองทัพเรือของตนเองขึ้นบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ ซึ่งเป็นบริษัทที่เข้ามาอินเดียด้วยจุดประสงค์ทางการค้าตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 แต่ในช่วงตอนปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 17 นโยบายที่จะดำเนินการค้าอย่างสันติได้เปลี่ยนไปสู่การขยายอำนาจและสร้างสถานภาพของคนให้มั่นคงขึ้น ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองภายในอินเดีย เนื่องจากความวุ่นวายและความไม่สงบทางการเมือง จากความวุ่นวายภายในนี้ทำให้บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษเป็นกลุ่มอำนาจที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่ง ส่วนกลุ่มที่ 4 ที่สุภัทรทากล่าวถึงคือบริษัทอินเดียตะวันออกของฝรั่งเศส แต่บริษัทของฝรั่งเศสสูญทำลายโดยบริษัทของอังกฤษ”

Dutt (1949) ได้กล่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ในอินเดียในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในหนังสือ **India Today** ว่า “สงครามแย่งชิงความเป็นใหญ่ในอินเดียที่เกิดขึ้นหลังจากความเสื่อมโทรมของโมกุลเป็นช่วงของความสับสนวุ่นวาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการแตกสลายของอำนาจเก่า และเป็นการปูทางไปสู่การขึ้นมามีอำนาจของอำนาจใหม่ที่มีผลประโยชน์และความก้าวหน้าทางการค้า การเดินเรือ และการผลิตในสังคมอินเดีย อย่างไรก็ตามการรุกรานของตัวแทนของชนชั้นกลางชาวยุโรปที่พัฒนาแล้ว พร้อมด้วยความเห็นอกว่าทางด้าน

ความพร้อมและเทคนิคทางการทหาร นำไปสู่การปกครองของชนชั้นกลางชาวยุโรปที่เข้าครอบงำอินเดีย ในช่วงอำนาจเก่าแตกสลายแทนที่กลุ่มอำนาจอินเดียที่เกิดขึ้น ชนชั้นกลางชาวยุโรปนี้ได้ทำลายกลุ่มอำนาจอินเดียที่เกิดขึ้น ซึ่งกลายเป็นโคกนาฏกรรมของพัฒนาการของอินเดียซึ่งต่อมากลายเป็นผลประโยชน์ของพ่อค้าชนชั้นกลาง”

3.2 รัฐบาลอังกฤษเข้าควบคุมบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ

วราพร ศรีสุพรรณ (2542 : 21)กล่าวเกี่ยวกับรัฐบาลอังกฤษเข้าควบคุมบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษในหนังสือ **วิถีแห่งสังคมอุตสาหกรรม และการแสวงหาทางใหม่** ว่า “รัฐบาลอังกฤษต้องตัดสินใจออกพระราชบัญญัติปกครองอินเดียฉบับแรกขึ้นใน ค.ศ. 1773 กฎหมายนี้ได้กำหนดให้บริษัทต้องบริหารงานภายใต้คำแนะนำของรัฐบาลอังกฤษ (เดิมบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษเป็นของเอกชนในขณะที่บริษัทอินเดียตะวันออกของฝรั่งเศสเป็นของรัฐบาล ในช่วงสงครามบริษัทอังกฤษมีเงินทุนและความคล่องตัวในการบริหารสูงกว่าฝรั่งเศสซึ่งต้องขึ้นกับรัฐบาลและมีทุนจำกัด ทำให้อังกฤษเป็นฝ่ายได้เปรียบมาก แต่เมื่อเอกชนมีอำนาจและขาดการจัดการที่ดี ต่างตักตวงผลประโยชน์กันอย่างเอิกเกริก ทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาควบคุม) โดยกฎหมายนี้อังกฤษได้ตั้งข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำอินเดียและสถาปนาศาลสูงสุดขึ้นในเมืองกัลกัตตา ข้าหลวงใหญ่ประจำอินเดียคนแรก คือ วอร์เรน เฮสติงส์ (Warren Hasting)”

Kulke and Rothermund (1996 : 233) ได้กล่าวเกี่ยวกับสงครามระหว่างเฮสติงส์กับสุลต่านไฮดาร์ อาลีแห่งไมซอร์ในหนังสือ **A History of India** ว่า “นอกจากมาราฐาแล้ว เฮสติงส์ยังต้องทำสงครามครั้งที่สองกับสุลต่าน ไฮดาร์ อาลี แห่งไมซอร์ในปี ค.ศ. 1779 ฝ่ายไฮดาร์อาลีเป็นฝ่ายได้เปรียบ แต่นโยบายทางการทูตอันชาญฉลาดของเฮสติงส์สามารถดึงนิซาม ซินเดีย (Sindhia) และราชาแห่งเมวัวร์ออกจากการเป็นพันธมิตรกับไฮดาร์ อาลี ส่งผลให้ไฮดาร์ อาลีต้องทำสงครามกับอังกฤษเพียงลำพังและเริ่มเป็นฝ่ายเสียเปรียบ แต่สถานการณ์ของไฮดาร์ อาลีเริ่มดีขึ้นเมื่ออังกฤษต้องทำสงครามกับฝรั่งเศสด้วยอีกทางหนึ่ง ในช่วงเวลาที่วิกฤตินั้นไฮดาร์ อาลีเสียชีวิตเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1782 ในค่ายทหาร ซึ่งนับว่าเป็นเสียชีวิตของผู้ปกครองอินเดียที่มองว่าอังกฤษนั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่ส่วนประกอบในการแย่งชิงความเป็นใหญ่ในอินเดีย แต่เป็นภัยคุกคามที่น่ากลัวที่สุด ซึ่งเขาพยายามที่จะกำจัดอำนาจของอังกฤษอย่างเต็มที่”

Bowring (1893 : 113) กล่าวเกี่ยวกับไฮดาร์ อาลีในหนังสือ **Rulers of India : Haider Ali and Tipu Sultan** ว่า “สำหรับชาวตะวันตกแล้วไฮดาร์ อาลีเป็นคนหนึ่งที่มีความเชื่อมั่นและดำเนินนโยบายต่อต้านอังกฤษ” แม้ว่าไฮดาร์อาลีจะเสียชีวิตแต่สงครามยังคงดำเนินต่อไปโดยสุลต่านตีปู้ แต่สุดท้ายสงครามก็จบลงด้วยสนธิสัญญาแมงกะลอร์ (Treaty of Mangalore) ในปี ค.ศ. 1784 ซึ่งเป็นการจบลงของสงครามอังกฤษ – ไมซอร์ครั้งที่สองด้วย”

3.3 การขยายอำนาจในสมัยลอร์ด คอร์นวอลล์ลิส

दनัย ไชโยธา (2524 : 130) ได้กล่าวในหนังสือ **ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ยุคกลางและปัจจุบัน** เกี่ยวกับการขยายอำนาจในสมัยลอร์ด คอร์นวอลล์ลิส (Lord Cornwallis) ว่า “ในปี ค.ศ. 1786 ลอร์ด คอร์นวอลล์ลิส ได้รับการแต่งตั้งให้มาเป็นข้าหลวงใหญ่ นโยบายของลอร์ด คอร์นวอลล์ลิสมีนโยบายที่จะประนีประนอมกับผู้ครองนครพื้นเมืองต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลอังกฤษ ตามพระราชบัญญัติปกครองอินเดียปี ค.ศ. 1784 แต่สถานการณ์ในอินเดียไม่อำนวยให้ลอร์ด คอร์นวอลล์ลิส ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้สมบูรณ์ กล่าวคือ บริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกต้องทำสงครามกับสุลต่านตีปู้แห่งไมซอร์ (Sultan Tipu) ในต้นปี ค.ศ. 1790 เพื่อรักษาสถานภาพของอังกฤษในอินเดียและป้องกันไม่ให้ฝรั่งเศสเข้ามามีอำนาจในอินเดีย ในสงครามครั้งนั้นบริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกได้พวกรามารธา และนิซามแห่งไฮเดอราบาดเป็นพันธมิตร สงครามกับสุลต่านตีปู้ครั้งนั้นกินเวลานานกว่า 2 ปี จึงยุติลงด้วยสนธิสัญญาสิรินคปาตัม 1792 ตามสนธิสัญญานี้บริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกได้รับดินแดนมะละบาร์และมีอำนาจอธิปไตยเหนือราชาแห่งแคว้นคัวร์ก (Coorg) พร้อมทั้งได้รับเงินค่าปฏิกรณ์สงครามอีก 3 ล้านปอนด์จากสุลต่านตีปู้ ส่วนพันธมิตรของบริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออกคือนิซามแห่งไฮเดอราบาดได้รับดินแดนประมาณครึ่งหนึ่งจากแม่น้ำกฤษณาไปถึงแม่น้ำพีเนอร์ ส่วนมารธาได้ขยายดินแดนทางตะวันออกเฉียงใต้ออกไปถึงแม่น้ำตุงกาบาฮาดรา หรือตุคัทธา”

เค อาลี (1965 : 75) กล่าวในหนังสือ **A New History of Indo-Pakistan** ว่า “ความจริงแล้วลอร์ด คอร์นวอลล์ลิสสามารถทำลายอำนาจของตีปู้อย่างเด็ดขาดแทนที่การทำสนธิสัญญา และการที่เขาจะผนวกดินแดนไมซอร์ทั้งหมดนั้นทำให้เขาต้องพิจารณาหลายแง่มุม

ไม่ว่าจะเป็นความไม่พอใจของพวกมาราธาหรือนิซามแห่งไฮเดอราบาดซึ่งเป็นพันธมิตรที่เป็นประโยชน์ของอังกฤษ หรือการสร้างความไม่พอใจแก่รัฐบาลอังกฤษในการละเมิดพระราชบัญญัติปกครองอินเดีย 1784 นอกจากนี้เขายังไม่พร้อมที่จะรับหน้าที่บริหารภายในแคว้นไมซอร์”

Mersey (1949 : 28) ได้กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายเป็นกลางของอังกฤษหลังจากลอร์ด คอรันวอลลิสในหนังสือ *The Viceroy and Governors-General of India 1757-1947* ว่า “เซอร์ จอห์น ชอร์ (Sir John Shore) ได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าหลวง สืบต่อจากลอร์ด คอรันวอลลิส เขาดำเนินนโยบายของการไม่แทรกแซงกิจการภายใน และให้ความสนใจต่อความรุ่งเรืองทางการค้ามากกว่าทางการทหาร เขาดำเนินตามนโยบายของสภาอินเดียตะวันออกที่อังกฤษอย่างเคร่งครัด จากการดำเนินนโยบายเป็นกลางโดยไม่แทรกแซงกิจการภายในนั้นทำให้อำนาจของมาราธาและสิกข์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้เขายังปล่อยให้รัฐพื้นเมืองอินเดียสามารถจ้างนายทหารฝรั่งเศสเข้ารับราชการได้”

3.4 การขยายอำนาจของอังกฤษตั้งแต่สมัยลอร์ด เวลสลีย์จนถึงเฮสติงส์

เค อาลี (1965 : 81) กล่าวเกี่ยวกับการขยายอำนาจของอังกฤษในสมัยลอร์ด เวลสลีย์ในหนังสือของท่าน *A New History of Indo-Pakistan* ว่า “ลอร์ด มอร์นิงตันหรือที่รู้จักกันดี คือ ลอร์ด เวลสลีย์ (Lord Wellesley) ได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าหลวงใหญ่ต่อจากเซอร์ จอห์น ชอร์ สถานการณ์ในอินเดียช่วงนี้เป็นช่วงสุดท้ายของการแย่งชิงความเป็นใหญ่ในอินเดีย นโยบายของเวลสลีย์คือการทำให้อังกฤษมีอำนาจสูงสุดในอินเดีย และขจัดอิทธิพลของฝรั่งเศสจากรัฐพื้นเมืองอินเดียทั้งหมด เพื่อที่จะดำเนินนโยบายเวลสลีย์ใช้วิธีการของความเป็นจักรวรรดินิยมมากกว่าการรักษาการถ่วงดุลอำนาจกับรัฐอินเดียพื้นเมือง เขาได้ล้มเลิกนโยบายแทรกแซงอำนาจโดยให้ความสนใจต่อการขยายอำนาจของอังกฤษ ดังนี้เพื่อความปรารถนาของเขาสัมฤทธิ์ผลนั้นเขาได้ใช้นโยบายผนวกดินแดนและระบบพันธมิตรในสังกัด หรือรัฐในอารักขา ซึ่งหลักของระบบนี้คือ การที่รัฐอินเดียพื้นเมืองจะไม่ทำสงครามและทำการเจรจากับรัฐใดโดยปราศจากความเห็นชอบรัฐบาลอังกฤษและกองกำลังของรัฐแต่ละรัฐนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การบัญชาของนายทหารอังกฤษ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ระบบพันธมิตรในสังกัดนี้ไม่ได้เป็นสิ่งใหม่ในอินเดีย ไคลฟีได้ทำสนธิสัญญานี้เป็นครั้งแรกกับ ชูจาอัดเดอละฮ์แห่งอูฐ (Shuja-ud-Dawlah) ในปี ค.ศ. 1765 และเฮสติงส์กับลอร์ด คอรันวอลลิส

ได้ทำการพัฒนาระบบนี้ต่อไป แต่ได้รับชื่อเสียงจากระบบนี้เพราะการได้รับประโยชน์อย่างมากและระบบนี้ถูกมองว่าเป็นเทคนิคของความเป็นใหญ่”

Roberts (1929 : 34) กล่าวในหนังสือของท่าน **India under Wellesley** ว่า “เวลสลีย์ ได้ใช้วิธี 3 แบบในการขยายอำนาจในอินเดีย วิธีการแรก คือ การผนวกดินแดนหลังจากชัยชนะในสงคราม เช่นดินแดนที่ได้จากสุลต่านติปู ชินเจีย และราชาแห่งเบร์ร์ วิธีการที่สองคือการเข้าควบคุมระบบการบริหารของรัฐ โดยให้ผู้ปกครองมีอำนาจเพียงในนามพร้อมกับรายได้ที่กำหนด เช่น ตันจอร์ (Tanjore) คาร์เนติก และสุรัต วิธีสุดท้ายคือการใช้ระบบพันธมิตรในสังกัด”

ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ (2526 : 47) กล่าวเกี่ยวกับการขยายอำนาจในสมัยลอร์ด เฮสติงส์ในบทความของท่าน **อิทธิพลของอิสลามในอินเดีย** ว่า “ในช่วงแรกที่ลอร์ด เฮสติงส์ (Lord Hasting) เข้ารับตำแหน่งเขาไม่เห็นด้วยกับนโยบายรุกรานอินเดียของเวลสลีย์ แต่สถานการณ์ในขณะนั้นไม่เอื้ออำนวยเขาจึงตัดสินใจปราบพวกมาราธาอย่างราบคาบและขยายอำนาจของอังกฤษเข้าไปในภาคกลางของอินเดียภาคกลาง ทำให้ดินแดนส่วนต่างๆ ของบริษัทคือ มัทราส บอมเบย์ และกัลกัตตา ซึ่งอยู่คนละมุมเชื่อมติดต่อกับดินแดนตอนในของอินเดียซึ่งบัดนี้เป็นของอังกฤษ อังกฤษจึงมีอำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อมในอินเดียทั้งหมดในปี ค.ศ. 1818 ยกเว้นบริเวณปัญจาบ”

4.1 การสร้างความมั่นคงทางอำนาจของอังกฤษในอินเดีย

Wolpert (1982 : 84) กล่าวในหนังสือของท่านคือ **A New History of India** ว่า “หลังจากปี ค.ศ. 1818 ไม่มีกลุ่มอำนาจอินเดียใดที่สามารถท้าทายอำนาจของอังกฤษได้ในช่วงนี้กลุ่มอำนาจที่สำคัญยังหลงเหลืออยู่ได้แก่ รมจิต ซิงค์ (Ranjit Singh) สิงโตตาเดียวแห่งปัญจาบที่ยึดครองดินแดนทางด้านตะวันตกและทางเหนือของซัตเลจ บรรดาอามิรแห่งซินด์ (Sind) ส่วนพรมแดนทางเหนือ ตะวันตก และตะวันออก พวกอัฟกันเผ่าต่างๆ กูรข่า และพม่ายังคงสร้างปัญหาต่ออาณาจักรอังกฤษ แต่อังกฤษได้สืบทอดอำนาจต่อจากโมกุลและสงครามที่เกิดขึ้นหลังจาก 1818 นี้เป็นสงครามเพื่อการขยายอาณาเขต และสร้างอำนาจมากกว่าการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด”

Jame (1997 : 90) กล่าวเกี่ยวกับการขยายอำนาจของอังกฤษหลังจากปี ค.ศ.1818 ในหนังสือของท่าน Raj: The Making and Unmaking of British India ว่า “หลังจากปี ค.ศ. 1818 อังกฤษได้เริ่มต้นการขยายอำนาจและการสร้างความมั่นคงโดยความพยายามที่จะทำลายกลุ่มอำนาจและการสร้างความมั่นคงของอังกฤษในอินเดีย อังกฤษได้เริ่มทำสงครามกับพม่าเป็นกลุ่มแรกในปี ค.ศ. 1824 เนื่องจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนสงครามจบลงด้วยการลงนามในสนธิสัญญาอันดาบู โดยที่อังกฤษเป็นฝ่ายได้เปรียบตามสนธิสัญญานี้อังกฤษได้ผนวกอัสสัม (Assam) ยะไข่ (Arkanese) และเตนะสะริม (Tenesarim) เข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอังกฤษ นอกจากการขยายไปยังพรมแดนทางตะวันออก อังกฤษยังพยายามขยายอิทธิพลไปทางตะวันตกด้วย ซึ่งการขยายนี้เป็นไปด้วยเหตุผลทางด้านยุทธศาสตร์มากกว่าเหตุผลทางการค้า ในช่วงทศวรรษที่ 1830 รัสเซียภายใต้ซาร์นิโคลัสที่ 1 พยายามขยายอิทธิพลมายังเอเชียกลาง ลอร์ด ออกแลนด์ (Lord Auckland) ซึ่งเป็นข้าหลวงใหญ่ประจำอินเดียเป็นกังวลต่ออาการขยายอำนาจของรัสเซียและการที่เปอร์เซียภายใต้การสนับสนุนของรัสเซียยึดครองเฮรัต ใน ค.ศ. 1837 ลอร์ด ออกแลนด์คิดว่าจะป้องกันอินเดียจากรัสเซียโดยการยึดครองอัฟกานิสถาน โดยอังกฤษต้องการความมั่นคงของอำนาจตามวิธีการแบบเก่า โดยการแต่งตั้งซาร์ ชูจา (Shah Shuja) ซึ่งเป็นฝ่ายอังกฤษแทนที่โดส มุฮัมหมัด (Dost Muhammad)* ในขณะเดียวกัน ความล้มเหลวของโดส มุฮัมหมัดจะเป็นการเตือนผู้ปกครองคนอื่นในแคว้น”

Kaye (2000 : 419) กล่าวเกี่ยวกับสงครามระหว่างอังกฤษกับอัฟกัน ในหนังสือ *India a History* ว่า “สงครามอัฟกันครั้งแรกถูกจัดอันดับเป็นมหันตภัยที่ร้ายแรงที่สุดที่เกิดขึ้นกับอังกฤษในตะวันออกก่อนที่ญี่ปุ่นจะบุกมาลายาและยึดครองสิงคโปร์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2”

4.2 การขยายอำนาจและการผนวกดินแดนของอังกฤษในช่วงสุดท้าย

ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ (2526 : 54) กล่าวในบทความ อิทธิพลของอิสลามในอินเดีย ว่า “ลอร์ด ดัลฮูซีได้ชื่อว่าเป็นข้าหลวงที่สำคัญคนหนึ่งในประวัติศาสตร์การปกครองของอังกฤษในอินเดีย เขาเป็นนักปกครองที่มีชื่อเสียงพอ ๆ กับเวลสลีย์ เบนทิงค์ (Bentink) และเคอร์

* โดส มุฮัมหมัด เป็นผู้ปกครองอัฟกานิสถานในขณะนั้น

ซอน (Curzon) ดัลฐูซีได้สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับจักรวรรดิอังกฤษในอินเดียในช่วงสุดท้าย ทำให้อนุทวีปอินเดียทั้งหมดตกอยู่ใต้อำนาจของอังกฤษอย่างสมบูรณ์”

Kaye (1997:433) กล่าวในหนังสือ *India A History* ว่า “การดำเนินนโยบายของดัลฐูซีเป็นสัญญาณบอกเหตุต่อผู้ปกครองคนอื่น แม้แต่จักรพรรดิโมกุลซึ่งถูกลดเกียรติลงเป็นแค่กษัตริย์แห่ง เดลี และพระฉายาลักษณ์ของพระองค์ก็ไม่ได้ถูกสลักลงบนเหรียญ ซึ่งเป็นการบอกเป็นนัย ๆ ว่า ผู้สืบทอดต่อจากพระองค์จะถูกยอมรับเป็นแค่เจ้าชายและปราสาทแดงแห่งเดลี ซ้ำ เป็นราชสำนักโมกุลนั้นจะถูกรับไว้กับอังกฤษ”

Mukherjee (1958:278) กล่าวในหนังสือ *The Rise and Fall of the East India Company: A Sociological Appraisal* ว่า “ในสมัยลอร์ด ดัลฐูซีอังกฤษไม่ได้โค่นล้มอำนาจของรัฐในอินเดียเท่านั้น แต่ยังสามารถยึดอำนาจของกลุ่มอื่น ๆ และโดยการลดเงินรายได้ของเจ้าชายหรือผู้ปกครองที่ถูกปลดทำให้สถานภาพของพวกเขาเลวร้ายลงมาก ดังนั้นอังกฤษจึงได้ดินแดนจากผู้ปกครองอินเดียที่ไม่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในการเป็นพันธมิตรในสังกัดเพิ่มขึ้นอีก

3.3 กบฏซีปอย

Panikkar (1993 : 82) กล่าวเกี่ยวกับการกบฏที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1857 ในหนังสือของท่าน *Asia and Western Dominance* ว่า “แม้ว่าชาวอินเดียจะพ่ายแพ้แต่พวกเขาก็ยังไม่ถูกปราบลงอย่างราบคาบ พวกเขาพยายามต่อสู้ครั้งสุดท้ายภายใต้การนำของเปศวาร์แห่งมาราธาซึ่งยังคงใช้ชื่อและอำนาจของจักรพรรดิโมกุลเพื่อโค่นอำนาจของชาวต่างชาติ สงครามครั้งใหญ่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1857 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในประวัติศาสตร์อังกฤษว่า “การกบฏของอินเดีย” ซึ่งเป็นความพยายามครั้งสุดท้ายของชนชั้นปกครองของมาราธาและโมกุลที่จะขับไล่อังกฤษ แต่สงครามจบลงด้วยความพ่ายแพ้ของคนอินเดีย และในปี ค.ศ. 1858 บริษัทอินเดียตะวันออกที่ได้สร้างอาณาจักรในอินเดียขึ้นปิดตัวลงอย่างเป็นทางการ และรัฐบาลอังกฤษเข้าควบคุมการบริหารในอินเดียโดยตรง”

Hasan (1995 : 660) กล่าวเกี่ยวกับการกบฏในหนังสือ *History of Islam* ว่า “การกบฏได้เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยในค่ายทหารที่เมืองเมิร์ต (Meerut) ในวันที่ 10 พฤษภาคม ค.ศ.

1857 พวกกบฏได้ยกทัพเข้าสู่เมืองเดลีและได้เปลี่ยนลักษณะการต่อสู้ไปเป็นการต่อสู้เพื่อเอกราช โดยได้ยกจักรพรรดิบาฮาdur ซาห์ ซาฟร์ขึ้นเป็นผู้นำ สงครามครั้งนี้ขยายไปทั่วราวกับว่าอังกฤษกำลังจะถูกขับไล่ออกไปจากอินเดีย แต่ทว่าสงครามครั้งนี้ก็จบลงด้วยกับชัยชนะของอังกฤษ เนื่องจากการทรยศของมุสลิมบางกลุ่มที่นิยมอังกฤษ และชาวฮินดูจำนวนมาก ได้ถอนตัวจากสงครามและโยนความผิดให้กับมุสลิม ขณะเดียวกันพวกอัฟกันซึ่งพ่ายแพ้ต่อพวกอังกฤษในขณะนั้นก็ไม่สามารถมาช่วยเหลือมุสลิมในอินเดียได้ ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างก็คือ อาวุธและประสิทธิภาพของกองทัพที่ด้อยกว่าของพวกอังกฤษ และความไม่มีเอกภาพของคนอินเดีย”

Thompson (1934 : 465) กล่าวเกี่ยวกับผลของการกบฏครั้งนี้ในหนังสือ **Rise and fulfilment of British rule in India** ว่า “การกบฏนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบายที่สำคัญในอินเดีย 3 ประการ คือ รัฐบาลอังกฤษเข้าควบคุมรัฐบาลอินเดียโดยตรง การจัดตั้งกองทัพอย่างเป็นทางการ และทัศนคติใหม่ต่อรัฐต่าง ๆ ของอินเดีย”

4.4 ผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม

เค อาลี (1965 : 174) กล่าวถึงผลกระทบของมุสลิมในหนังสือ **A New History of Indo-Pakistan** ว่า “นับตั้งแต่สงครามที่พลาสซีในปี ค.ศ. 1757 สภาพของมุสลิมจมลงสู่ห้วงเหวของความมืด จนกระทั่งสงครามในปี ค.ศ. 1857 มุสลิมต้องประสบกับการการสูญสิ้นอำนาจทางการเมืองอย่างเป็นทางการ”

Hunter (1964:102) กล่าวในหนังสือของท่าน **The Indian Mussalmans** ว่า “ความจริงคือว่าถ้าพวกเราเร่งรีบยึดอำนาจการปกครองโดยครั้งเดียวนั้น พวกเราจะต้องเผชิญกับการต่อต้านของมุสลิมที่รุนแรงกว่าเหตุการณ์ในปี ค.ศ. 1857 วิธีการและการตัดสินใจของบริษัทอินเดียตะวันออกที่ปล่อยให้อำนาจของมุสลิมหายไปอย่างช้า ๆ และเป็นไปแบบธรรมชาติ โดยปราศจากการเร่งรีบให้สูญสิ้นเพียงครั้งเดียว หลีกเลียงความอันตรายที่อาจเกิดขึ้นอินเดียได้เปลี่ยนจากอาณาจักรของอิสลามไปเป็นของศัตรูโดยวิธีการที่ไม่สามารถมองเห็นได้”

Ashraf (1982 : 6) กล่าวเกี่ยวกับการใช้นโยบายของอังกฤษในอินเดียในหนังสือ *Muslim Attitudes Towards British Rule and Western Culture in India* ว่า “นโยบายของอังกฤษในอินเดียคือการรักษาและสนับสนุนรัฐมุสลิมที่อ่อนแอ และทำให้พวกเขาอยู่ภายใต้อิทธิพลของอังกฤษ หลังจากนั้นก็นับสนุนความเป็นตะวันตกให้ ซึ่งอังกฤษไม่กล้าที่จะทำลายอาณาจักรมุสลิมทั้งหมดโดยวิธีการทหาร เพราะเกรงว่ารัฐมุสลิมที่พ่ายแพ้จะประกาศญีฮาด (Jihad) ต่อสู้กับพวกเขา ดังนั้นอังกฤษจึงใช้นโยบายที่กล่าวมาข้างต้นอย่างระมัดระวังในอินเดีย ในไฮเดอราบาดนิซาม อาลีมีอำนาจเป็นเอกราชจนกระทั่งในสมัยของเวลสลีย์ เขาได้ลงนามในสนธิสัญญาเป็นพันธมิตรกับอังกฤษถึงสามครั้งและมีสถานภาพเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ ผนวบชูจาอุดเดอละฮ์แห่งรัฐอูธเป็นผู้ปกครองมุสลิมคนแรกที่เข้าอยู่ในระบบพันธมิตรของอังกฤษ และผนวบที่สืบทอดตำแหน่งต่อมาจงรักภักดีต่ออังกฤษ แต่ก็หนีไม่พ้นที่จะถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติการเข้ามาของอังกฤษและการวางรากฐานอำนาจของอังกฤษในอินเดีย
2. เพื่อศึกษาถึงการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการขยายอำนาจของอังกฤษต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิมในอินเดีย

ความสำคัญและประโยชน์

1. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงประวัติและวิวัฒนาการของการเข้ามาและการสถาปนาอำนาจของอังกฤษในอินเดีย
2. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857
3. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงผลกระทบของการขยายอำนาจของอังกฤษที่มีต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิมในอินเดีย

4. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์อินเดียและประวัติศาสตร์ของอังกฤษในอินเดียในแนวลึกต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และนำเสนอรายงานแบบพรรณนาวิเคราะห์เกี่ยวกับ “การขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 และผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิมในอินเดีย” ซึ่งเป็นการศึกษารวบรวมเอกสารโดยแยกศึกษาและขอบเขตดังนี้

1. การเข้ามาของอังกฤษในอินเดีย ซึ่งเป็นการศึกษาพอสังเขปถึงสถานการณ์ในอินเดียก่อนการเข้ามาของอังกฤษ ประวัติการเข้ามาของอังกฤษ ความวุ่นวายและความแตกแยกทางการเมืองในอินเดีย และการสถาปนาอำนาจของอังกฤษในเบงกอล

2. การขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 ซึ่งจะเป็นการศึกษาถึงการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียโดยวิธีการเข้าควบคุมรัฐท้องถิ่นทั้งทางตรงคือการทำสงคราม และทางอ้อมคือการใช้นโยบายแลหลักการที่นำไปสู่การแทรกแซงกิจการภายในของรัฐท้องถิ่น โดยจะเน้นรายละเอียดของการขยายอำนาจของอังกฤษที่มีผลต่อรัฐมุสลิม และผลที่มีต่อรัฐท้องถิ่นที่ไม่ใช่มุสลิมพอสังเขป

3. ผลกระทบของการขยายอำนาจของอังกฤษ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ การสิ้นสุดการปกครองของผู้ปกครองมุสลิมโดยการตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษโดยตรง และการเสียเอกราชในการปกครองโดยมีสถานะเป็นประเทศราชของอังกฤษ ซึ่งรัฐที่จะทำการศึกษามี 4 รัฐ คือ

- 3.1 รัฐไมซอร์
- 3.2 รัฐอูฐ
- 3.3 รัฐไฮเดอราบาด
- 3.4 อาณาจักรโมกุล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาของการขยายอำนาจของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษเป็น 2 ช่วง คือ ปี ค.ศ. 1766-1823 และปี ค.ศ. 1823-1857
2. ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มอำนาจในอินเดียในคริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 2.1 สมาพันธรัฐมาราธา
 - 2.2 รัฐไมซอร์
 - 2.3 บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ
3. ผู้วิจัยได้กำหนดรัฐมุสลิมในอินเดียที่ได้รับผลกระทบจากการขยายอำนาจของอังกฤษเป็น 4 รัฐ คือ
 - 3.1 รัฐไมซอร์
 - 3.2 รัฐไฮเดอราบาด
 - 3.3 รัฐคุช
 - 3.4 อาณาจักรโมกุล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การขยายอำนาจของอังกฤษ ในที่นี้หมายถึง การเข้าควบคุม และยึดครอง และแทรกแซงกิจการภายในของรัฐท้องถิ่นที่มีอำนาจธิปไตยในอินเดียทั้งทางตรงคือการทำสงคราม และทางอ้อมคือการใช้นโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการเข้ายึดครองของอังกฤษ

อำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม ในที่นี้หมายถึง รัฐในอินเดียที่อยู่ภายใต้การปกครองของกษัตริย์หรือผู้ปกครองที่เป็นมุสลิมในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 คือ รัฐไมซอร์ รัฐคุช รัฐไฮเดอราบาด และอาณาจักรโมกุล

ผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครอง : ในที่นี้หมายถึงการสิ้นสุดการปกครองของผู้ปกครองมุสลิมโดยการตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษโดยตรง และการเสียดินแดนในการปกครองโดยมีสถานะเป็นประเทศราชของอังกฤษ

วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเอกสารที่พยายามศึกษาเกี่ยวกับ การขยายอำนาจของ อังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 และผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครอง ของมุสลิม ทั้งนี้จุดประสงค์หลักเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเกิดขึ้นของสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึง ความเป็นมาและพัฒนาการของปัจจัยดังกล่าวด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการขยาย อำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 และผลกระทบต่ออำนาจการเมือง การปกครองของมุสลิม จะใช้วิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดย วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยนำเสนอรายงานแบบพรรณนา วิเคราะห์ (Analytical Descripton)

ทางด้านข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจะใช้ข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น (Primary Source) เช่น ราชกิจจานุเบกษา เอกสารของรัฐสภาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับอินเดีย เอกสาร รายงานจากคณะกรรมการต่อรัฐสภาอังกฤษเกี่ยวกับกิจการของบริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออก อุตสาหกรรมประวัติของจักรพรรดิบาบร์ อุตสาหกรรมประวัติของจักรพรรดิจาฮานگیر ประวัติจักรพรรดิ ชาห์ จาฮาน รายงานเกี่ยวกับอินเดียของฟรานซิส บาเนีย เป็นต้น เอกสารชั้นรอง (Secondary Source) เช่น หนังสือทั่วไปทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เช่นประวัติศาสตร์ อังกฤษในอินเดีย ประวัติศาสตร์การเกิดขึ้นและการล่มสลายของบริษัทอังกฤษอินเดียตะวันออก เป็นต้น เอกสารชั้นสาม (Tertiary Source) เช่น สารานุกรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อหาคำตอบ เกี่ยวกับภูมิหลังการเข้ามาของอังกฤษ การขยายอำนาจของอังกฤษในช่วงปี ค.ศ. 1766-1823 การขยายอำนาจของอังกฤษในช่วงปี ค.ศ. 1823-1857 และผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม โดยผู้วิจัยจะทำการรวบรวมเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) และทุติยภูมิ (Secondary Source) ในการศึกษาเรื่องการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดีย ในช่วงปี ค.ศ. 1766-1857 และผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิมในครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมเอกสาร

1.1 รวบรวมเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ทุติยภูมิ (Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังการเข้ามาของอังกฤษ

1.2 ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและข้อมูล

1.3 แยกข้อมูลเอกสารตามหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย แล้วค้นหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อย่อย

หัวข้อใหญ่ คือ การเข้ามาของอังกฤษ

หัวข้อย่อย คือ 1. การสำรวจเส้นทางเดินเรือของชาวยุโรปก่อนการเข้ามาของอังกฤษในอินเดีย

1.1 การค้นพบเส้นทางใหม่สู่อินเดีย

1.2 การเข้ามาของโปรตุเกส

1.3 การก่อตั้งอาณานิคม

2. การเข้ามาของอังกฤษในอินเดีย

2.1 การก่อตั้งบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ

2.2 การตั้งสถานีการค้าในอินเดีย

3. ความวุ่นวายและความแตกแยกทางการเมืองในอินเดีย

3.1 การแตกสลายของอาณาจักรโมกุล

3.2 การชิงอำนาจระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส

4. การสถาปนาอำนาจของอังกฤษในเบงกอล

4.1 การยึดครองเบงกอล

4.2 การได้รับสิทธิอันชอบธรรมในการปกครองเบงกอล

1.4 ศึกษาและวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด

1.5 รวบรวมเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ทุติยภูมิ (Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับการขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766-1823

1.6 ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและข้อมูล

1.7 แยกข้อมูลตามหัวข้อใหญ่และย่อย

หัวข้อใหญ่ คือ การขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1766 - 1823

หัวข้อย่อย คือ 1. กลุ่มอำนาจที่สำคัญในอินเดียในคริสต์ศตวรรษที่ 18

1.1 มาราธา

1.2 รัฐไมซอร์

1.3 บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ

2. รัฐบาลอังกฤษเข้าควบคุมบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษ

2.1 พระราชบัญญัติปกครองอินเดียฉบับแรก

2.2 การดำเนินงานของวอเรน เฮสติงส์ข้าหลวงใหญ่ประจำ

อินเดียคนแรก

2.3 สงครามระหว่างอังกฤษกับกลุ่มต่าง ๆ ในอินเดีย

2.3.1 สงครามระหว่างอังกฤษกับโรฮิลลา

2.3.2 สงครามระหว่างอังกฤษกับไมซอร์

2.3.3 สงครามระหว่างอังกฤษกับมาราธา

3. การขยายอำนาจในสมัยลอร์ด คอร์นวอลล์ลิส

3.1 การดำเนินงานของลอร์ด คอร์นวอลล์ลิส

3.2 สงครามระหว่างอังกฤษกับไมซอร์

3.3 การดำเนินนโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในของเซอร์

จอห์น ซอร์

4. การขยายอำนาจตั้งแต่สมัยลอร์ด เวลสลีย์ จนถึงลอร์ด เฮสติงส์

4.1 การขยายอำนาจของอังกฤษทางตอนใต้ของอินเดีย

4.2 การดำเนินนโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในของอังกฤษ

4.3 การฟื้นฟูนโยบายรุดหน้าของลอร์ด เวลสลีย์ และการขยาย

อำนาจในสมัยลอร์ด เฮสติงส์

1.8 รวบรวมเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ทุตติยภูมิ (Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1823-1857

1.9 ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและข้อมูล

1.7 แยกข้อมูลตามหัวข้อใหญ่และย่อย

หัวข้อใหญ่ คือ การขยายอำนาจของอังกฤษในอินเดียในช่วงปี ค.ศ. 1823-1857

- หัวข้อย่อย คือ
1. การสร้างความมั่นคงทางอำนาจของอังกฤษในอินเดีย
 2. การขยายอำนาจและการผนวกดินแดนของอังกฤษในช่วงสุดท้าย
 - 2.1 การขยายอำนาจของอังกฤษในสมัยลอร์ด ดัลฮูซี
 - 2.2 การดำเนินนโยบายของลอร์ด ดัลฮูซี
 3. กบฏซีปอย
 - 3.1 สาเหตุของการกบฏ
 - 3.2 สถานการณ์ของการกบฏ
 - 3.2 ผลกระทบจากการกบฏ
 2. วิเคราะห์ผลกระทบต่ออำนาจการเมืองการปกครองของมุสลิม คือ
 - 2.1 รัฐไมซอร์
 - 2.2 รัฐอูธ
 - 2.3 รัฐไฮเดอราบาด
 - 2.4 อาณาจักรโมกุล
 3. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ